

Az idő közel I-IV.

Nagy Imre

Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar
tanító szak, IV. évfolyam

Szunyogh László DLA, intézetigazgató, egyetemi docens

A lakhelyem és a főiskolai kar (Tatabánya és Győr) közti napi ingázás során tűntek fel nekem a szélerőművek, amelyeket néhány éve állítottak föl a tájban. Utazás közben az embernek sok ideje van gondolkodni, így gyakran fogalmazódtak meg bennem a következő kérdések: hogyan tud megállni ez a szerkezet egy helyben? Hogyan állítják fel őket, mire képesek? Milyen lehet alattuk állni? Valójában mekkorák, és milyen lehet a hangjuk egészen közelről? Ezekre a felmerülő kérdéseimre még nem volt lehetőségem megkapni a választ, talán majd idővel lesz szerencsém egy szélkereket közelről is megvizsgálni, esetleg az egyik felállítását végignézni.

Mindenesetre a vonatból idilli látványt nyújtanak méltóságteljesen forgó kerekeikkel.

Ezek a gépek mostantól a táj szerves részét képezik, hosszú ideig együtt fogunk élni velük.

Az idilli ábrándozás mellett – valószínűleg a médiában évek óta tapasztalható „világvége figyelmeztetések” hatására – elgondolkodtam az állapoton is, amikor ezek a ma új és korszerű tereptárgyak az enyészeté lesznek. Hogy fognak kinézni akkor, amikor az ismeretterjesztő csatornák „jóslatainak” megfelelően eltűnik az emberiség a Földről és nem lesz, aki karbantartsa őket...

A hirtelen jött elképzeléseimet, víziómat az elpusztult szélkerekekről, vázlagszerűen grafittal papírra vettem még ott a vonaton, az utazással együttjáró „kieső” időben, azonban ezek a rajzok nem tudták teljes értékűen visszaadni a gondolataimat. Keresni kellett egy alkalmasabb eljárást a „világvége” megjelenítésére.

A 2011-es koppányimonostori IV. Dunapart Alkotótelepen lehetőségem nyílt vassal, illetve hegesztéssel foglalkozni. Kevés hegesztéssel kapcsolatos ismeretemet korábban az építőiparban szereztem, azonban biztos voltam benne, hogy a művésztelepen egy vas sorozatot szeretnék létrehozni.

Kevés ötletelés után eszembe jutottak a „szélforgók”. Úgy éreztem, hogy keresve sem találhattam volna kézenfekvőbb anyagot a pusztuló szélforgók megjelenítéséhez.

A vas - a kompozit anyagok mellett - önmagában anyaga a szélerőműveknek, magában hordozza az ipari hangulatot. Megmunkálása során hasonló eszközöket használhat az alkotó, mint az eredeti szélforgók gyártása során, így, ha nem is teljesen, de egy kis mértékben azonosulhat a szélforgók építőivel.

A konkrét munkát némi gyakorlás és a szükséges anyagok beszerzése előzte meg. A vasanyag egy részét (lemezek), vastelepről, hulladékvasként szereztem be, a szélforgó szárához és fejéhez való szögletes- és köracélokat pedig egy kereskedésben vásároltam. A hulladékvas felhasználását Robert Rauschenberg talált tárgyainak gondolata, „a meglepetés ereje” vezérelte. Szerettem volna, ha a lehetőségek is alakítják a munkát.

Miután beszereztem az összes hozzávalót, elkezdhettem az aprólékos tervezést, melynek során meghatároztam a pontos darabszámot, valamint a kompozíciókat, ugyanis sorozatban gondolkodtam, nem csak egy szélkereket akartam megjeleníteni. Ezt indokolja az, hogy a tájban is mindig többet látunk egyszerre, ráadásul valamiféle csoportosítás is megfigyelhető közöttük. Nekem legalábbis azt volt a benyomásom, mintha néha kettesével, vagy kisebb csoportokban álldogálnának egymás mellett. Összesen 15 darab szélkerék elkészítésére gondoltam.

Rádöbbsentem, hogy ekkora darabszám elkészítéséhez valamiféle szerszámra, formára lesz szükségem. Ezt két darab, szintén hulladékból származó féktárcsából és szorítókból sikerült megoldani.

A munkát a szükséges alkatrészek előkészítésével kezdtem, minden anyagot előre összevágtam egy sarokcsiszolóval. A szélforgók szárát szerettem volna „eltördelni”, hogy valamiféle megrogyást mutassanak, ezért bizonyos pontokon bevágtam őket, hogy enyhe szögben meg tudjam hajlítani őket. A lapátokat sablon alapján vágtam ki.

A hegesztési munka viszonylag gyorsan ment, annak ellenére, hogy nem csak az elemeket kellett összeilleszteni, hanem különböző felületeket szerettem volna létre hozni, amelyek a roncsolódást, pusztulás fejezik ki. A szélforgókat igyekeztem tehát minél jobban „lepusztítani”. Felmerült a kérdés, hogy kapjanak-e valamiféle felületkezelést, pl. savval történő rozsdamarást, esetleg festést, de úgy gondoltam, hogy a pusztulást és az idő múlását a természetes rozsdá tudja kifejezni a legjobban.

A szélérőművek összeillesztését a kompozícióba rendezés követte.

Itt többféle lehetőség merült fel, így pl. a különböző talajtípusokra (sóder, homok, kavics, föld stb.) helyezés. Végül úgy döntöttem, hogy vas lapokra hegeszttem a szélforgókat, úgy kettes-hármas csoportokba rendezem őket.

A végleges elrendezést az motiválta, hogy a munka során anatómiai hasonlóságot fedeztem fel a szélforgók és az emberek között, hiszen a szélforgóknál is megtalálható a törzs (szár), a fej és a végtagok (lapátok). Így azt remélem, hogy a talapzatra helyezett és szorosan egymás mellé állított szélforgók néhány emberi szituációt mesélnek el, pl. a párkapcsolatot, szimbolizálhatják a férfit és a nőt, vagy az egymást oly sokszor akadályozó embereket.

A címadással szerettem volna jelezni az apokaliptikus végpusztulást, ezért más változatok után (melyeket elvetettem) a Bibliából merítettem. A Jelenések könyvében találtam a címül választott szókapcsolatra, amely véleményem szerint kifejezi a mindannyiunkban ott lappangó félelmet a bizonytalan jövőtől, amely remélhetőleg nem válik valóra!

Ez a szoborcsoport is ezt a reményt hivatott kifejezni.